

Fotball – den mest populære idretten

Bernt Bølviken, Idrettsgruppa i Enerhaugen, Grønland og Tøyen Historielag

Fotball topper lista over populære idretter i vårt område. Ved siden av fotball er også de andre lagidrettene populære. Tennis og bridge er også med, min vi finner dem lenger ned på lista.

Idrettsgruppa i historielaget har funnet 37 idrettsklubber i vårt område. Vi vet noe om hvilke idretter 30 av dem drev. På programmet sto totalt 19 idretter for disse klubbene. Vi kan dermed slå fast at klubbene hadde et mangfold av idretter. Det kan ikke ha vært noe problem for de som ønsket å drive sport, å finne en idrettsgren som passet. Lista over antall klubber per idrett kommer nederst i denne artikkelen.

Et viktig skille går mellom lagidretter og individuelle idretter. Fem klubber drev bare med individuelle idretter, åtte med bare lagidretter og 17 satset på begge typer. Det var med andre ord 22 klubber som drev med individuelle idretter, mens 25 hadde en eller flere lagidretter på programmet.

De fleste lagidrettene var populære i den forstand at det var mange klubber som drev med lagidrett. Fotball topper med hele 20 klubber, bandy er nummer tre med 13, håndball nr. 5 med 10 klubber, og ishockey kommer på sjetteplass med 8 klubber. Volleyball kommer et stykke ned på lista med tre klubber.

Det høyeste antall klubber finner vi åra rundt 1930. Derfor kommer relativt «gamle» idretter lett høyere på lista enn «nyere» idretter. Dette kan i hvert fall være noe av grunnen til at volleyball kommer langt ned. Samtidig kan det også forklare at bandy kommer så høyt opp. Før 1940 og fram til ut på 1950-tallet hadde mange klubber bandylag. Men på slutten av 1960-tallet var det ikke igjen et eneste bandylag i vårt område. Da så vi aldri en bandykølle på skøytebanene. Sterling var den siste klubben som hadde bandylag, det ble lagt ned i 1967. Ishockey hadde tatt over som den store utendørs lagidretten vinterstid.

Av de individuelle idrettene kommer friidrett øverst som nummer to på lista med 14 klubber, mens ski hadde 12 klubber og kom dermed på delt tredjeplass. Når det gjelder ski, kan det se ut til at det har vært en kobling til orientering. Alle de fem orienteringsklubbene hadde også ski på programmet. Langrenn og orientering er vel skogens to idretter framfor noen, så det er ikke rart at flere klubber drev med begge disse idrettene.

Antall klubber som drev en idrett, sier noe om idrettens popularitet. Men det var ikke alltid slik. Vi har bare funnet tre klubber med hurtigløp på skøyter, Arbeidernes Skøyteklubb (ASK), Oslo-Kvikk og Vahl Sportsklubb. Oslo-Kvikk tok ikke opp skøyter igjen etter krigen, mens Vahl arrangerte skøyte løp for barn på Vahls plass helt til midt på 1960-tallet. Den store og dominerende skøyteklubben var selvfølgelig ASK med Knut Johannesen (Kuppern) som gallionsfigur. På 1950- og 60-tallet var skøyter en populær idrett. Alle som var innom Jordal en vinterkveld i disse tiårene, kunne forvise seg om det. Skøytebanen yret av barn og unge som gikk på lengdeløp.

Overraskende for mange er det kanskje at både tennis og bridge var på lista. Begge aktivitetene var viktige i Arbeidernes Idrettsforbund (AIF). Forbundet ønsket å gjøre tennis til en folkesport. Derfor måtte den bli billigere. På Jordal kom det tennisbaner i 1934, her kunne en leie både racket og ball. Dette kan ha bidratt til at flere hadde råd til å prøve seg i tennis. Idretten ble populær, og allerede etter to år var banekapasiteten sprengt. Tennisbanene eksisterte helt til rundt år 2000. Etter krigen

var det mest bedriftsidretten som spilte tennis på Jordal. I vårt område har vi bare funnet én klubb som hadde tennis på programmet, det var Arbeideridrettslaget Varg.

Både sjakk og bridge var en del av programmet til AIF. Det ser ut til at bridgen dukket opp i AIF midt på 1930-tallet, og fikk raskt brukbar oppslutning. I arbeidermesterskapet i 1939 deltok 312 spillere. I vårt område har vi funnet tre klubber med bridge på programmet. Det var Sørli IF, Sportsklubben Borgg og Gamlebyen IF. De to første var AIF-klubber, mens Gamlebyen IF tilhørte det borgerlige Landsforbundet for idrett.

Sett under ett hadde klubbene i området et bredt tilbud av idretter. Tabellen nedenfor illustrere det. Den viser hvor mange klubber som hadde de forskjellige idrettene på programmet. Lista er ikke fullstendig. For sju klubber mangler vi helt kunnskap hvilke idretter de drev med, og for de andre klubbene dukker det stadig opp ny informasjon om dette. Siden vi ikke vet når klubbene drev med disse idrettene, kan statistikken gi et skeivt bilde av virkeligheten. Antallet idretter per klubb varierte uten at vi har oversikt over hvordan det endret seg. Tallene nedenfor viser hvor mange idretter klubbene har var innom i de årene klubbene eksisterte. Blant de 30 klubbene der vi vet noe om hvilke idretter de hadde på programmet, lå Varg på topp med 11 idretter. Deretter følger Brage og Sørli med 9, Oslo-Kvikk med 8 og Gamlebyen, Jordal og Vahl med 7. Vi har ennå ikke kartlagt alle aktivitetene i Tøyen Sportsklubb som ble stiftet i 2015, det kan selvfølgelig endre bildet.

Antall klubber per idrettsgrener

Fotball	20
Friidrett	14
Bandy	13
Ski	13
Håndball	10
Ishockey	8
Boksing	4
Orientering	5
Sykkel	4
Bryting	3
Kappgang	4
Skøyter	3
Svømming	3
Turn	3
Volleyball	3
Bridge	3
Bordtennis	3
Tennis	1
Vannpolo	1

Kilder og litteratur:

Arbeiderbladet 15. januar 1938

Ivar A. Johnsen: Kampen om Jordal

Petter Larsen: Med AIF-stjerna på brystet

Sven Mollekleiv: Arbeideridretten i Oslo lokalt og sentralt. Sørli idrettsforening – en AIF-klubb i utvikling – 1929-1940.

Oslo-Kvikk: 50-års beretning

Diverse artikler om enkeltklubber på Wikepedia, Store Norske Leksikon og Oslo Byleksikon